

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. V. Solvuntur Objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

782. Quartò iterum *sess. 14. c. 4.* sic definit Tridentinum: *Fuit autem quorvis tempore, ad impetrandam veniam peccatorum, hic contritionis motus necessarius: & in homine, post baptismum lapsò, ita demum preparat ad remissionem peccatorum, si cum fiducia Divina misericordiae, & voto præstandi reliqua, conjunctus sit, quæ ad rite suscipiendum hoc sacramentum requiruntur:* ergo motus contritionis est necessarius, ad impetrandam veniam, & preparat ad remissionem peccatorum: adeoque non est ipsa justificatio; nihil enim est necessarium ad impetrandum seipsum, aut preparat ad seipsum.

Nec dicas, Concilium tantum loqui de contritione imperfecta, seu attritione; clarum enim est, quòd loquatur de contritione in genere, & intelligat utramque in specie: atque ita Theologi omnes Concilium explicant in *tract. de pœnit.* agendo de contritione: & patet legenti citatum caput; nam postea additur: *Et si contritionem hanc aliquando charitate perfectam esse contingat, hominemque DEO reconciliare, priusquam hoc sacramentum actu suscipiatur:* quæ verba nemo explicat de contritione imperfecta, seu attritione: bene verò sequentia: *Illam verò contritionem imperfectam &c.* ergo utraque contritio, quamvis diverso modo, impetrat veniam, & preparat ad remissionem, adeoque neutra est ipsa justificatio. Tandem conclusio validè probatur negativè; quia nulla ratio probat, actum charitatis esse formam justificantem, qualis tamen afferri deberet à positivè id asserentibus.

ARTICULUS V.

Solvuntur Objectiones.

783. **O**B. 1. Scripturæ sæpe adscribunt actui charitatis remissionem peccatorum, justificationem, sanctitatem, conjunctionem cum DEO &c: ergo ipsa est forma justificans, ant. prob. allatis textibus. *Luc. 7. v. 47. Remittuntur ei peccata multa; quoniam dilexit multum. 1. Petri 4. v. 8. Charitas operit multitudinem peccatorum. Joan. 14. v. 23. Si quis diligit me, sermonem meum servabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus:* ergo. Resp. S. Scriptura etiam dicit de charitate *1. Cor. 13. v. 7. Omnia credit, omnia sperat &c.* quin actus charitatis sit formaliter actus fidei, aut spei. item *Jacob. 2. v. 24. dicitur: Ex operibus justificatur homo;* quin opera sint forma justificans.

Unde locutiones istæ sunt tropicæ, seu per metonymiam dictæ, sumendo causam pro effectu, quod frequentissimum est in Scripturis: & sic interpretes communiter hos textus exponunt. In forma dist. ant. Scripturæ adscribunt actui charitatis remissionem peccatorum &c. tanquam causæ. conc.

ant. tanquam formæ. neg. ant. & conf. ad prob. neg. conf. Textus illi, etiam in sensu proprio accepti, significant tantum causam, & non formam; nam utique etiam remittuntur peccata à DEO; licet ipse non sit formalis remissio: & donans vestem operit alterum, licet non sit operimentum: atque propter invitationem alterius venimus in domum illius, licet invitatio non sit adventus.

784. Ob. 2. SS. Patres sæpe tribuunt charitati vim remittendi peccata, vel ea destruendi, & eam comparant, e. g. igni consumenti sylvam, aut rubiginem ferri, ut loquuntur SS. Gregorius, & Chrysostomus apud Vasquium in *1. 2. disp. 203. c. 4. n. 34.* quorum similia habent alii: ergo charitas est forma expellens peccatum. Confir. 1. S. Bernardus *l. de modo bene vivendi c. 4. de timore DEI post medium ait: Perfecta etenim charitas perfecta est sanctitas:* ergo charitas perfecta est justificatio. Confir. 2. S. Augustinus. *de natur. & grat. c. 42. ait de charitate: Ipsa est enim verissima, plenissima, perfectissimaque justitia. & c. 70. seu ultimo. Charitas ergo inchoata inchoata justitia est, charitas provec̃ta provec̃ta justitia est, charitas magna magna justitia est, charitas perfecta perfecta justitia est:* & loquitur non de habitu charitatis, sed de actu, ut patet legenti contextum: ergo justitia, & actus charitatis sunt formaliter idem.

785. Resp. neg. conf. Imò, sicut ignis est tantum causa combustionis, vel consumptionis, ita ad mentem SS. Patrum actus charitatis est tantum causa justificationis, vel tantum est dispositio ad eam. Dein SS. Patrum comparationes non semper sunt ad omnem literam accipiendæ, sed eorum dicta sæpe in sensu metaphorico, vel allegorico sunt intelligenda: certè S. Gregorius loco objecto, scilicet *homil. 33. in Evangelia ait: Quid, fratres mei, esse dilectionem credimus, nisi ignem?* quod dictum utique literaliter accipi nequit.

Ad confir. dist. ant. charitas est sanctitas in sensu literal. neg. ant. in sensu tropico. conc. anteced. & sub eadem distinctione conc. vel neg. conf. Certè S. Bernardus in verbis immediatè antecedentibus utitur tropo; ait enim: *Timor isse* (loquitur de fervili, quem charitas foras mittit) *sanctus est; quia in mente hominis generat sanctitatem:* certè timor literaliter non generat sanctitatem, aut charitatem: sed tantum tanquam actus imperans determinat voluntatem, ad actum charitatis eliciendum: sicut autem hæc tantum dicta sunt tropicè, ita & sequentia: *Perfecta etenim charitas perfecta est sanctitas;* licet enim charitas, & sanctitas, non sint realiter idem, sunt tamen connectæ, & in communi modo loquendi sæpe unum connexum dicitur esse alterum: sic sæpe dicimus: *Hoc iter fuit ejus mors:* vel: *fuit ejus promotio ad dignitatem.*

786. Ad 2. confir. dist. ant. eodem modo dictum S. Augustini, & neg. conf. de justificatione literaliter, seu formaliter accepta in-

intellectam. S. Augustinus sæpe solet loqui per tropos, & præsertim ita, ut participationem causæ, sive effectum, appellet nomine causæ, vel participati, ut expressè docet S. Thomas 2. 2. q. 23. a. 2. ad 1. & addit: *Hic enim modus loquendi consuetus est apud Platonicos, quorum doctrinis imbutus fuit Augustinus: quod quidam non advertentes, ex verbis ejus sumpserunt occasionem errandi.* Sic quoque, quia charitas nostra est participatio charitatis Divinæ, qua DEUS nos diligit, & quæ realiter est DEUS, etiam charitas nostra à S. Augustino. l. 8. de Trinit. c. 8. vocatur DEUS, ut loc. modò cit. exponit Angelicus.

787. Ob. 3. Actus perfectæ charitatis non est composibilis cum peccato: ergo est forma ipsi contraria, ipsumque expellens, consequenter est formaliter justificans. Resp. dist. ant. actus charitatis non est composibilis cum peccato actuali. conc. ant. cum peccato habituali. subdist. non est composibilis vi suæ naturæ, & exigentiæ intrinsecæ. neg. ant. vi promissionis Divinæ. conc. ant. & neg. consèq. Nunquam probabunt adversarij, quòd DEUS, si nolisset, perfectæ contritioni promittere remissionem peccati, debuisset facere miraculum contra exigentiam actus contritionis: imò hoc videtur ab omnibus iis negari, qui negant, creaturam posse per actum contritionis, vel aliud meritum, satisfacere pro peccato.

788. Licet autem peccatum sit aversio à DEO, & actus charitatis conversio ad eum, non tamen sequitur, quòd iste habeat vim delendi aversionem habituales, seu offensam; quia ex eo præcisè, quòd sit conversio ad DEUM, non habet actus charitatis tantam bonitatem, quantam malitiam habet offensam, de qua re pluribus agitur in tract. de incarn. quin etiam in humanis, offensam paulò gravior, non statim deletur per subsequenter actum dilectionis. Quare, nisi DEUS misericorditer promississet, quòd, posito tali actu, vellet remittere offensam suam, posset peccatum habituale manere, stante eo actu. Dixi superius, actum perfectæ charitatis non esse composibilem cum peccato actuali; quia utique cum sincero amore DEI super omnia non stat gravis ejusdem offensam: sed hoc haberet etiam amor DEI naturalis, qui tamen certò non expellit peccatum grave habituale.

789. Ob. 4. Amor DEI perfectus supponit fidem de eo, quòd DEUS taliter amantem redamet: ergo est essentialiter connexus cum reciproco amore DEI, adeoque essentialiter imposibilis cum inimicitia, vel odio DEI: ergo est forma expellens peccatum habituale, & consequenter est justificatio formalis. Resp. cum Haunoldo l. 2. tr. 3. c. 1. n. 703. neg. ant. licet enim defacto debeamus credere, quòd DEUS perfectè amantem redamet; quia id aliunde est revelatum: hoc tamen non exigit amor charitatis perfectæ ex sua natura; modò enim daretur revelatio, de infinita bonitate, & amabilitate DEI, posset quis eum amare super

omnia, etsi revelatum non esset, quòd DEUS taliter amantem redamaret. Imò puto, sanctos viros sæpe de hoc non cogitare, & tamen DEUM intensissimè amare; licet id non semper faciant ex dictis. n. 746. & seq.

790. Ob. 5. Amans DEUM experitur, se, ratione hujus ipsius sui actus, amari à DEO plus, quàm ipse amet DEUM: ergo experitur, reciproco amorem DEI amicabilem erga se: ergo hic datur, adeoque actus charitatis non stat cum inimicitia DEI. prob. ant. hic ipse actus, ab homine amante elicited est donum gratiæ, à DEO collatum homini, ex amore ejusdem hominis: ergo, dum homo experitur, se amare DEUM, hoc ipso experitur, se recipere à DEO donum, ex reciproco hujus amore in se profectum, in quo plus DEUS ipsi dat, quàm ipse DEO offerat (nam actus bonus magis est à DEO, quàm ab homine) atqui conferre alicui donum ex amore, est ei velle bonum, adeoque eum amabiliter amare: ergo homo amans experitur, se à DEO amabiliter amari.

791. Resp. dist. ant. Amans DEUM experitur se plus amari à DEO, amore aliquo benevolentia. conc. ant. amore amicitia. neg. ant. & cons. ad prob. conc. primum enthymema. neg. subsumptum, præsertim quoad secundam partem. & nego quoque ultimam consequentiam. Etiam peccator, dum elicit actum attritionis supernaturalem, idem experitur; nam & hic actus est donum DEI, quod hic ex amore benevolentia in hominem confert, quin amor ille DEI erga peccatorem sit amor amicitia: sed tantum amor benevolentia, qui tamen amor DEI erga nos æstimabilior est in se, quàm amor nostrer quicunque erga DEUM.

Unde, si non aliunde haberemus notitiam de eo, quòd DEUS diligentes se diligit amore amicitia, certè non possemus ab experientia scire, quòd DEUS elicientes actum charitatis vicissim amabiliter diligit: imò nec supposita illa notitia experimur, saltem non omnino certò, nos ita diligi à DEO; alias experiremur omnino certò, nos esse in statum gratiæ restitutos per actum contritionis, quod non est verum; neque enim absque speciali revelatione de hoc omnimodam certitudinem, sed duntaxat aliquam moralem, habere possumus.

792. Ob. 6. Amans DEUM eligit magis conjungi cum DEO, quàm cum omnibus aliis: imò alia omnia præ DEO contemnit, & tradit se perfectè DEO, suamque felicitatem in eo collocat, ut DEUM æternum laudet, ei que gratuletur &c. ergo, si talis non vicissim amaretur à DEO, atque ad visionem beatificam elevaretur, fieret infelix ex hoc ipso amore: ergo debet DEUS, talem hominem vicissim amabiliter diligere, sine qua dilectione ad visionem beatificam non elevaretur. prob. ultima cons. hunc amorem DEI dat ipse DEUS homini; quia est gratia DEI: sed repugnat, ut DEUS homini det amorem DEI, & homo ex hoc fiat infelix: ergo debet DEUS, talem hominem vicissim amabiliter amare. Hoc argumentum, ut rectè

rectè ait Haunoldus *l. 2. tr. 3. n. 708.* prolixitate, & elegantia verborum involvit fallaciam: addo: etiam involvit obscuritatem.

793. Resp. in forma. conc. ant. neg. conf. utramque. Inprimis, si homo nunquam esset elevandus ad eam visionem, non esset infelix ratione talis actus; quia hic eum non impediret, quo minus ad eam visionem pertingeret. Secundò, saltem nec adversarius dicere potest, hominem fore ratione hujus amoris infelicem, si non statim elevetur ad visionem, modò spem habeat, quòd ad illam aliquando sit elevandus: sed, si DEUS etiam hominem non statim post elicitum actum charitatis amabiliter amaret, dummodo tamen actus hic esset meritum de congruo visionis (sicut in peccatore est meritum de congruo gratiae) jam posset homo concipere spem visionis beatificae obtinendae, maxime accedente Divina promissione; licet hanc promissionem actus hic non exigat; unde non deberet homo esse infelix, si non statim amabiliter amaretur: adeoque ex hoc capite non debet actus charitatis esse formalis justificatio. Ad prob. conc. praemissis, neg. conf. syllogismus nullo modo est in forma, ut cuique facile patet; cum inferatur in conclusione, quod nullo modo est positum in praemissis. Adde, hoc argumentum rectè retorqueri in actu spei, qui etiam datur à DEO homini: & hic vel maxime sit infelix, si re sperata excidat: sed non ratione actus spei, vi cuius homo non excidit bono sperato: sed ratione aliorum, qui ipsum impedièrunt à consecutione boni sperati.

794. Ob. 7. Habitus charitatis formaliter justificat: ergo etiam actus charitatis. prob. conf. actus charitatis est nobilior habitu, tum quia actus est finis habitus, tum quia etiam est vitalis: ergo, si habitus justificat, multò magis justificat actus. Confir. 1. Qui elicit actum charitatis, ope omnipotentiae extrinsecè applicatae, sine habitu, diligit DEUM ut amicus: ergo vicissim DEUS ipsum diligit ut amicus. Confir. 2. Si quis peccator eliceret actum charitatis, seu contritionem perfectam, & non reciperet gratiam, ac moreretur, tamen non spoliaretur visione beatifica: ergo formaliter esset justus per ipsum actum charitatis: sed si hic actus in eo casu formaliter justificaret, justificat etiam in aliis casibus; quia est semper ejusdem speciei, & potentiae: ergo.

795. Resp. 1. om. ant. neg. conf. ad prob. neg. ant. actus est tantum finis qui habitus, seu opus ipsius, quod non debet esse nobilius sua causa, seu potentia. Aliud est, quòd fortè operans, seu utens habitu, qui est finis cui, seu in cuius bonum infunditur habitus, debeat esse nobilior isto: sed hoc non facit ad rem. Quod spectat ad vitalitatem, licet quoad hanc habitus sit inferior actu, tamen habitus actum excedit; quia est aliquid permanens, & insuper potest causare amorem beatificum, qui nimium quantum excedit amorem in via.

Resp. 2. neg. ant. Infunditur quidem habitus charitatis in justificatione, at non est forma justificans: sicut etiam infunduntur habitus fidei, & spei, qui certò non justificant formaliter; cum possint manere, & actu maneat in peccatore. Forma justificans est gratia sanctificans, quae ut diximus in *tract. de grat. n. 206.* est distincta ab habitu charitatis: quòd etiam tradit S. Thomas. *1. 2. q. 110. a. 3. in corp.* & cum eo plurimi alii, qui omnes, teste Haunoldo. *l. 2. tr. 3. n. 709.* nobiscum negant, habitum charitatis formaliter justificare.

796. Ad 1. confir. neg. ant. attentè praecise essentia actus charitatis; nam eliciens actum charitatis sine habitu, vel etiam eliciens eum cum habitu (si DEUS non misericorditer promississet actui charitatis gratiam sanctificantem, vel non voluisset, hanc esse connexam cum habitu charitatis) diligeret DEUM, non ut amicus; quia non haberet proportionem in natura: sed tantum diligeret ut benevolus: nec tali amoris benevolentiae necessariò deberet respondere amor amabilis DEI, praesertim si DEUS prius sit offensus, ut hic ponitur; cum ponatur amans debere justificari, seu à peccato, & injustitia liberari; non enim statim, quando amat offendens, debet vicissim offensus redamare, nisi aliunde offensa tollatur.

Ad 2. confir. neg. ant. cum Tannero *rom. 2. disp. 6. q. 5. dub. 2. n. 47.* saltem, si talis donaretur visione beatifica, id non fieret ob exigentiam actus charitatis: sed deberet promissio DEI, vel alius favor accedere. In hac quidem providentia non relinquitur actus charitatis sine gratia, sed haec statim in eodem instanti infunditur; quia DEUS id promissit: in alia autem providentia posset DEUS, tali homini negare visionem beatificam; nec enim teneretur, eam illi conferre; nam actus charitatis, ab homine elicitus, non posset DEUM obligare. Si autem DEUS etiam pro eo statu veller, eam visionem tali actui promittere, aut etiam independentem ab omni promissione eam liberaliter conferre, id non fieret ex exigentia actus charitatis, sed ex gratuita benignitate DEI.

797. Ob. 8. Posset homo post actum charitatis elicitum statim mori, & tunc illi sine habitu charitatis, aut gratia, statim conferri visio beatifica, ex qua mox oriretur amor beatificus: ergo per istum justificaretur: ergo etiam per actum charitatis in via, qui est ejusdem speciei cum amore in patria. Resp. dist. ant. posset tali morienti statim conferri visio, & inde oriri amor, in hac providentia. neg. ant. posset id fieri in alia providentia, & de absoluta DEI potentia. conc. ant. & om. 1. conf. neg. secundam. In hac providentia id fieri non potest; quia in ista providentia elicienti actum charitatis statim confertur gratia habitualis, quae est unica causa formalis justificationis in hac providentia: & cum hac confertur quoque habitus charitatis, qui dein permanet etiam

am in coelo, & influit in amorem beatificum.

798. Quod autem de absoluta DEI potentia possit sine gratia, & habitu charitatis, statim conferri visio, & ex hac oriri amor beatificus, non quidem apparet implicantia (si aliqua sit, facilius est solutio argumenti obiecti) interim tamen non est certum, quod in eo casu visio, vel amor beatificus, formaliter justificaret: certè Tannerus *tom. 2. disp. 1. q. 3. dub. 3. n. 25.* negat, visionem beatificam esse formalem justificationem, aut impossibilem cum peccato (quod quidem videtur utcumque posse dici de peccato habituali, at non de actuali.) & *disp. 6. q. 5. dub. 2. n. 46.* idem negat de amore beatifico; hinc superius omisi primam conseq.

Sed, licet omittatur, quod in alia providentia visio beatifica esset aliqua forma, de se potens, expellere peccatum, & aliquo modo justificare, ideo hæc prærogativa ei esset attribuenda; quia ex genere suo est maxima creaturæ similitudo cum DEO, ut docemur *1. Joan. 3. v. 2. Similes ei erimus, quoniam videbimus eum, sicuti est:* item est hæreditas filiorum DEI, est revelatio faciei Divinæ, atque admissio intima ad aliquam quasi familiaritatem cum DEO: adeoque saltem naturaliter non potest stare cum inimicitia DEI, sed hoc ipso, quod DEUS eam conferat, saltem si connaturaliter agere vult, cedit jure suo, si quod habuit, ad inimicitiam.

799. Pariter amor beatificus etiam facilius dici potest aliqua justificatio, pro alia providentia, saltem si sumatur reduplicativè ut beatificus; nam ut talis supponit essentialiter visionem beatificam, & certitu-

dinem summam de hac non amittenda (alias enim non esset beatificus, seu plenè satiatus) sic autem acceptus est intima, & perpetua fruitio DEI, & torrens ille voluptatis, de quo psalmista ait: *psal. 35. v. 9. Torrente voluptatis tue potabis eos:* est etiam hæreditas filiorum DEI &c. quæ naturaliter saltem non videntur posse stare cum inimicitia DEI. Potest tamen fors responderi, amorem beatificum ita consideratum, cum semper supponat visionem, etiam semper supponere justificationem, adeoque tantum esse justificationem arguitivè talem, saltem quoad actum secundum: quamvis in actu primo sufficientiam ad formaliter justificandum haberet, nisi semper ab alia justificatione præveniretur.

800. Econtra verò actus charitatis in via nullum habet simile prædicatum, ex quo similiter inferatur, eum ex natura sua impossibilem esse cum peccato habituali, & ex eadem natura sua exigere redamationem amicabilem DEI: imò videtur, ex nostris rationibus positivè probatum esse, quod ipsi hæc ex natura sua minimè convenient. Neque etiam amor beatificus reduplicativè sumptus (quidquid sit de eo specificativè tantum accepto) est ejusdem speciei cum amore in via; quia essentialiter præsupponit visionem beatificam, & ratione hujus ita præsuppositæ, etiam in consideratione Theologica, vel maximè differt ab actu charitatis in via. Finiamus tandem totum de virtutibus Theologicis tractatum illa Ecclesiæ oratione ad DEUM *Dom. 13. post Pentecosten: Da nobis fidei, spei, & charitatis augmentum: & ut mereamur assequi, quod promittis, fac nos amare, quod præcipis.*

